

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๖๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ระบุพระราชกรณียกิจที่สำคัญและระบุพระบวรราชานุสรณ์ของสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาทได้
๒. วิเคราะห์ความสำคัญของตำแหน่งวังหน้าในกรุงรัตนโกสินทร์ได้
๓. ชื่นชมพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชและสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท

สมเด็จพระบรมราชาเจ้า มหาสุรสิงหนาท

คำถามชวนคิด

“วังหน้า”

คืออะไรใครรู้จักบ้าง

วังหน้า คืออะไร

- ชื่อตำแหน่ง - ชื่อสถานที่

เป็นเจ้านายที่มีศักดิ์สูงเป็นลำดับสองรองจาก
พระมหากษัตริย์ มักจะมีบทบาททางการเมืองทหารมาก
ตำแหน่งนี้ถูกยกเลิกในรัชกาลที่ ๕ และแทนที่ด้วย
ตำแหน่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
สยามกุฎราชกุมาร

พงศาวลี : สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท

พระราชบิดา :
สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก (ทองดี)

พระราชมารดา :
(หยก)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท

พระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

พระบรมสาทิสลักษณ์สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท

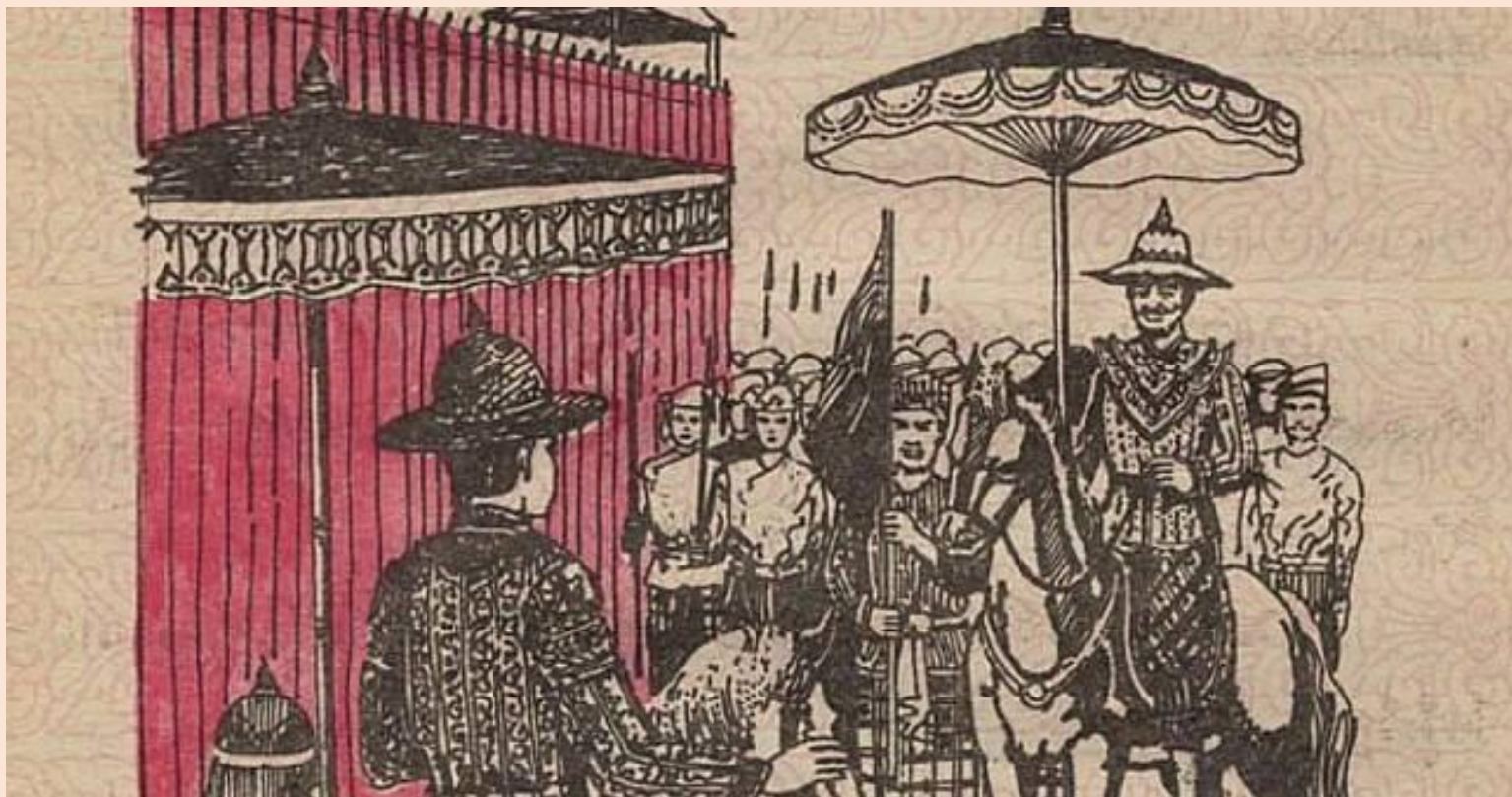
ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

กำลังสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สงครามอะแซห่วนกั

อะแซห่วนกั
ขอดูตัว
เจ้าพระยาจักรี

สงครามอะแซหุ่นกี้

“พลางให้ของเครื่องม้า ทองคำ
หวังจักส่อศึกทำ แบาย้อน
เจ้าพระยาจักรีสำ เหนียกทราบ ประสงค์เฮ
กลับยกกลศึกสอน คิดซื่อนกลฤกาม ฯ”
โคลงภาพพระราชพงศาวดาร

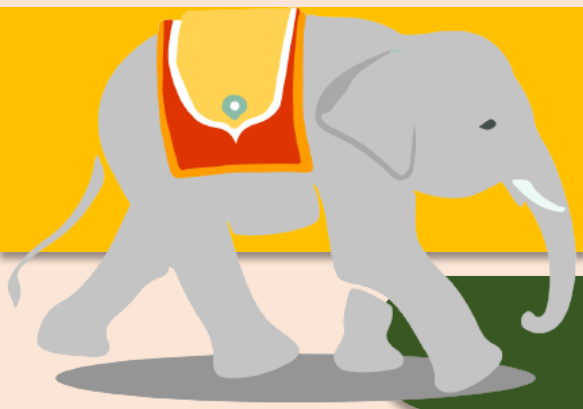
สงครามกับล้านช้าง

เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก

สงคราม ๙ ท้าพ

คติจักรพรรดิราช

มูลเหตุหนึ่งของการสู้รบกันระหว่างอยุธยาและพม่า

ภาพจาก หนังสือจักรพรรดิราช ที่ฟังของมหาชนชาวสยาม

พระเจ้าปดุง

พระพุทธรูปนิมิตวิจิตมารโมลี
ศรีสรรเพชญ์บรมไตรโลกนาถ

พระราชโอรส
พระเจ้าปดุง

สมบัติพระจักรพรรดิราช แก้วรัตนะ ๗ ประการ

จักรแก้ว

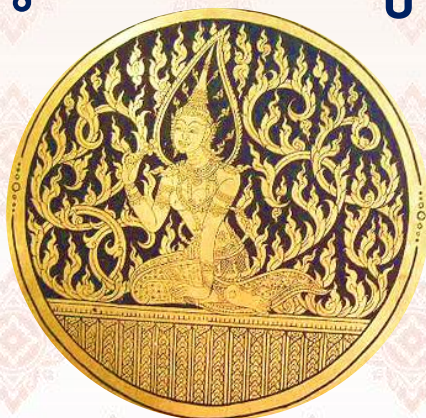
ช้างแก้ว

ม้าแก้ว

แก้วมณี

นางแก้ว

ขุนคลังแก้ว

ขุนพลแก้ว

พระเจ้าปดุง

จำนวนไพร่พลของพระเจ้าปดุงตามหลักฐานต่าง ๆ

หลักฐานฝ่ายไทย

= ๑๕๐,๐๐๐ คน

หลักฐานฝ่ายพม่า

= ๑๕๑,๘๐๐ คน

ราชสาส์นที่รัตนโกสินทร์ส่งให้พระเจ้ากรุงจีน

= ๓๐๐,๐๐๐ คน

แมงยีแมงซ่องจ่อ

เส้นทางที่ ๑

แมงยีแมงซ่องจอ

เมืองมะริด

= ๑๐,๐๐๐ คน

เส้นทางที่ ๒

เมืองเชียงแสน, เชียงใหม่

= ๓๐,๐๐๐ คน

เส้นทางที่ ๓

เมืองระแหง

= ๕,๐๐๐ คน

เส้นทางที่ ๕

เมืองทวาย

= ๑๐,๐๐๐ คน

เส้นทางที่ ๕

พระเจ้าปดุง (ทัพหลวง)

เมืองเมะตะมะ

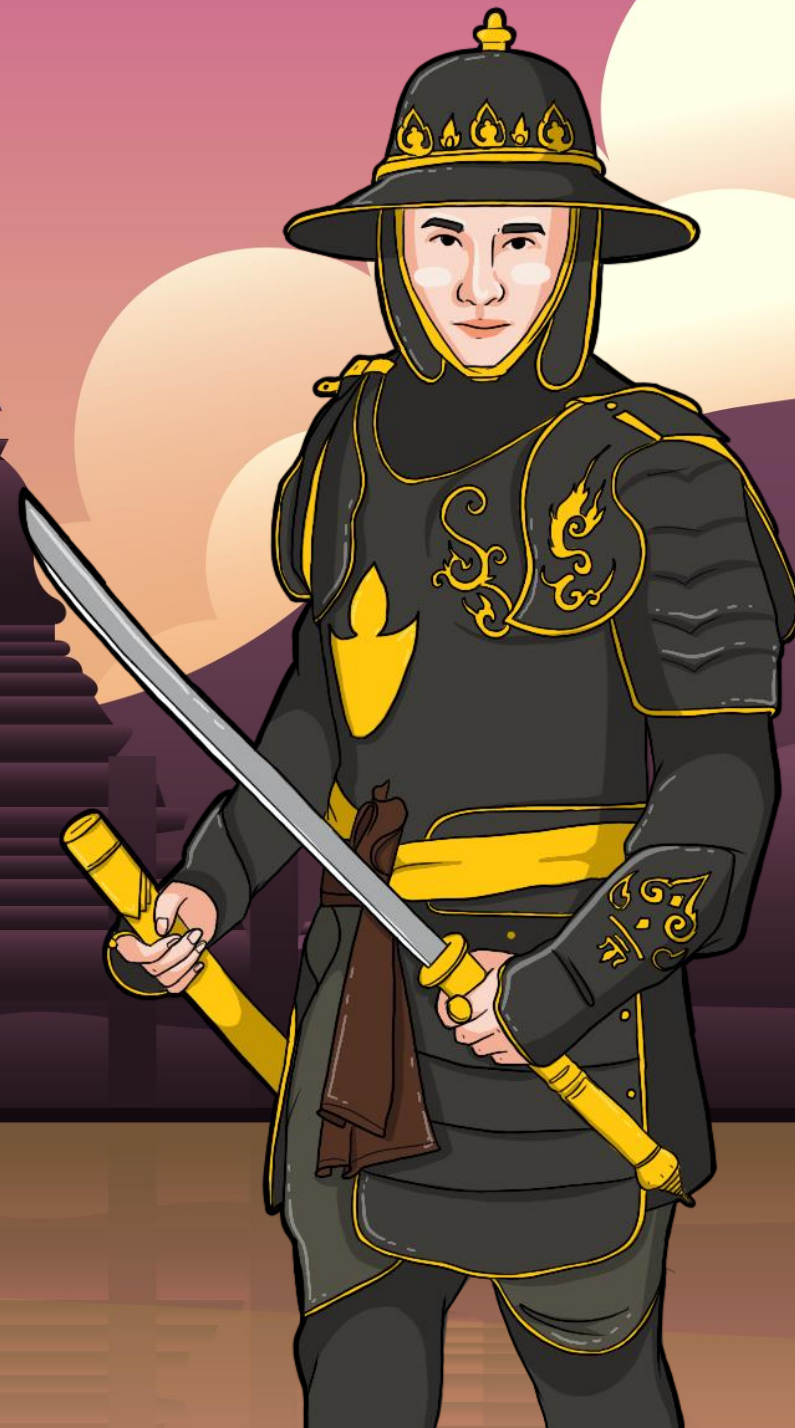
= ๘๐,๐๐๐ คน

พระบาทสมเด็จพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

สมเด็จพระบรมราชาเจ้า
มหาสุรสิงหนาท

ทัพที่ ๑

สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท

กาญจนบุรี (เก่า)

= ๓๐,๐๐๐ คน

ทัพที่ ๒

เจ้าพระยาธรรมาธิกรณ์ , พระยายมราช

เมืองราชบุรี

= ๕,๐๐๐ คน

ทัพที่ ๓

กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข

นครสวรรค์

รัตนโกสินทร์

= ๑๕,๐๐๐ คน

ทัพหนุม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

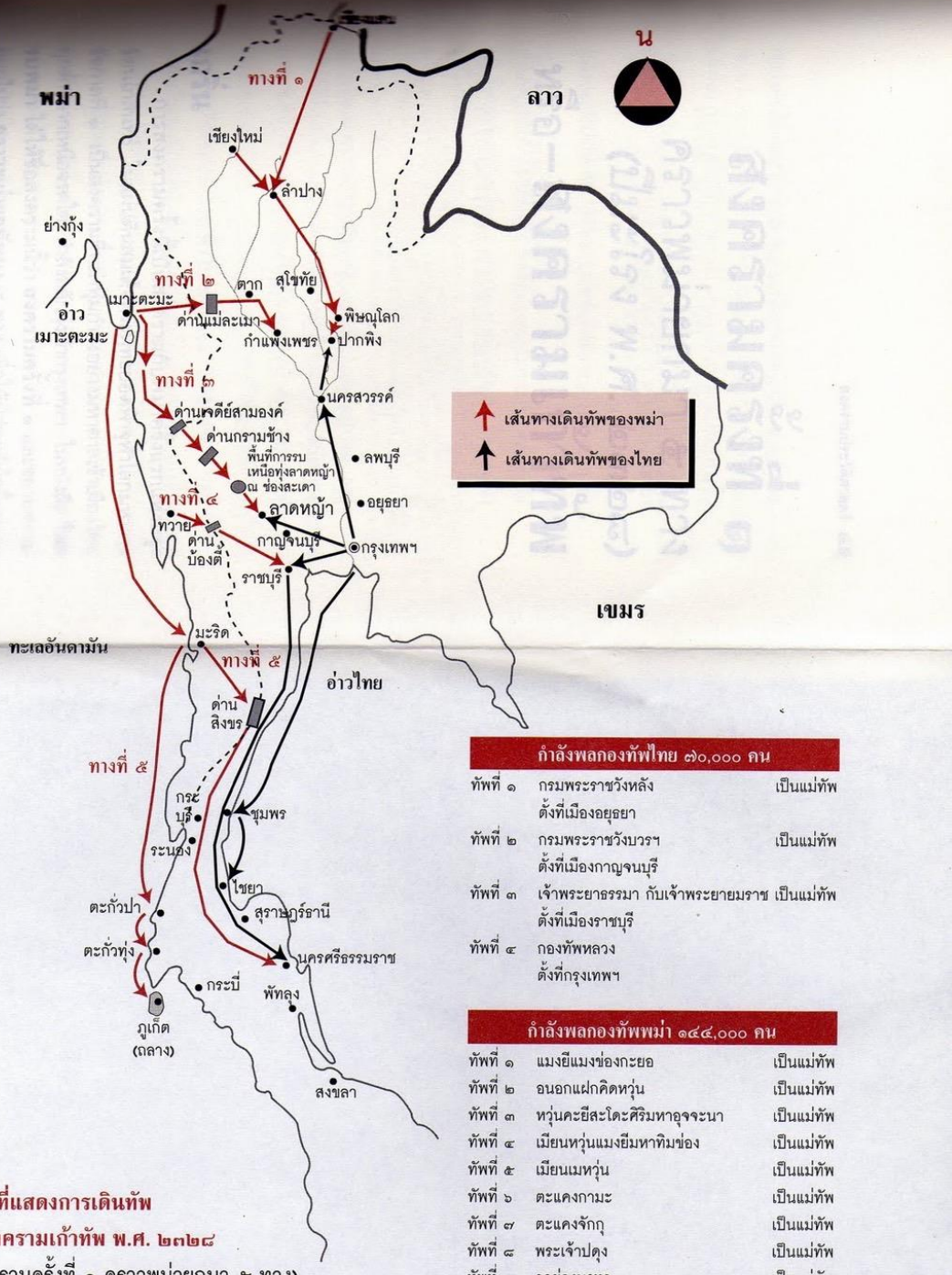
กรุงเทพมหานคร

รัตนโกสินทร์

= ๒๐,๐๐๐ คน

↑ เส้นทางเดินทัพของพม่า
 ↑ เส้นทางเดินทัพของไทย

กำลังพลกองทัพไทย ๗๐,๐๐๐ คน

- ทัพที่ ๑ กรมพระราชวังหลัง เป็นแม่ทัพ
ตั้งที่เมืองอยุธยา
- ทัพที่ ๒ กรมพระราชวังบวรฯ เป็นแม่ทัพ
ตั้งที่เมืองกาญจนบุรี
- ทัพที่ ๓ เจ้าพระยาธรรมา กับเจ้าพระยาอมรราช เป็นแม่ทัพ
ตั้งที่เมืองราชบุรี
- ทัพที่ ๔ กองทัพหลวง เป็นแม่ทัพ
ตั้งที่กรุงเทพฯ

กำลังพลกองทัพพม่า ๑๕๕,๐๐๐ คน

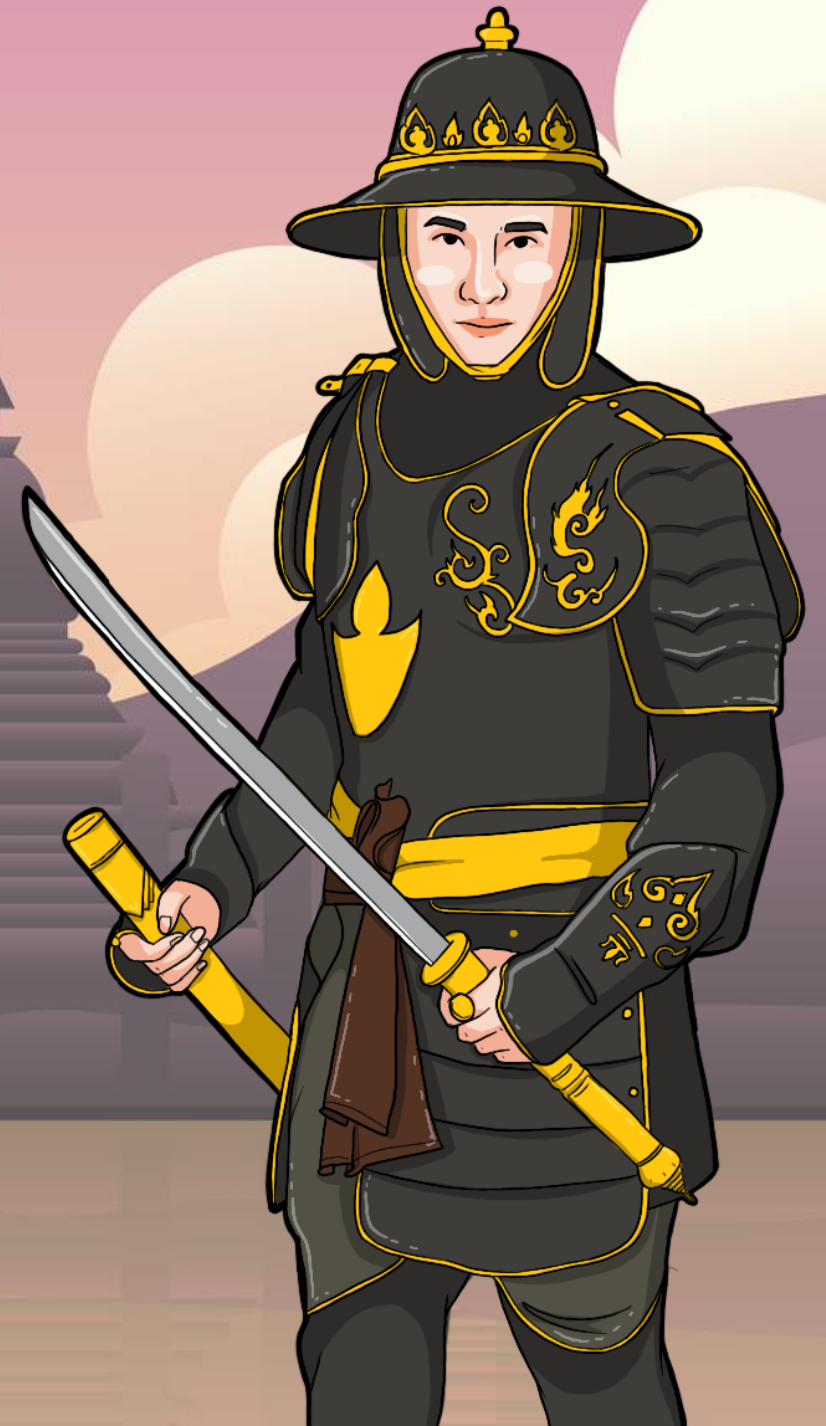
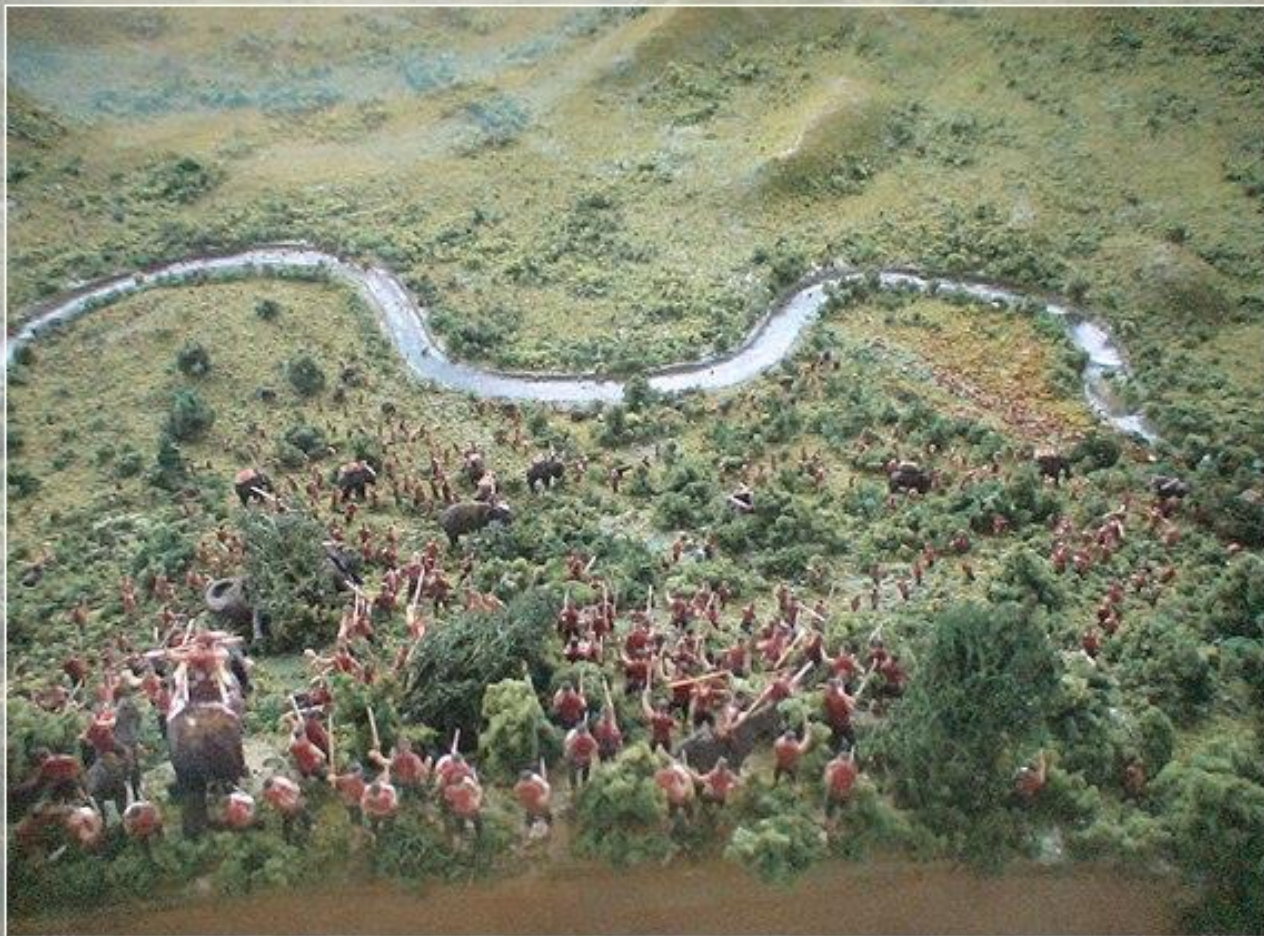
- ทัพที่ ๑ แมงยีแมงซ่องกะยอ เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๒ อนอกแฝกคิตหุุ่น เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๓ หุ่นคะยี่สะโคะศิริมหาอุจจะนา เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๔ เมียนหุุ่นแมงยีมหาทิมซ่อง เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๕ เมียนเมหุุ่น เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๖ ตะแคงกามะ เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๗ ตะแคงจักกู เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๘ พระเจ้าปดุง เป็นแม่ทัพ
- ทัพที่ ๙ จอซ่องนรทา เป็นแม่ทัพ

แผนที่แสดงการเดินทัพ
 ในสงครามเก้าทัพ พ.ศ. ๒๓๖๘
 (สงครามครั้งที่ ๑ คราวพม่ายกมา ๕ ทาง)

สมเด็จพระบวรราชเจ้า
 มหาสุรสิงหนาท

สมรภูมิตุงลาตหญ้า

เขาชนไก่ ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ท้าวเทพกระษัตรีท้าวศรีสุนทร

คำถามชวนคิด

ทำไมวังหน้าจึงมีบทบาทมาก
ในสงครามเก้าทัพ ?

คำถามชวนคิด

สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท

มีส่วนช่วยให้รัตนโกสินทร์

ได้รับชัยชนะจากสงคราม ๙ ท้าพอย่างไร

บทบาทของสถาบันกษัตริย์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

วังหลวง

วังหน้า

สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาทมีพระราชสมัญญาว่า
“**วังหน้าพระยาเสือ**” เพราะบทบาทในการสู้รบของพระองค์
ที่ได้ปกป้องแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่**ศึกอะแซห่วน**ก็
ในกรุงธนบุรี จนถึง**สงครามเก้าทัพ**ในกรุงรัตนโกสินทร์

รู้ไว้ใช่ว่าใส่บาแบกหาม

พระบรมราชานุสาวรีย์

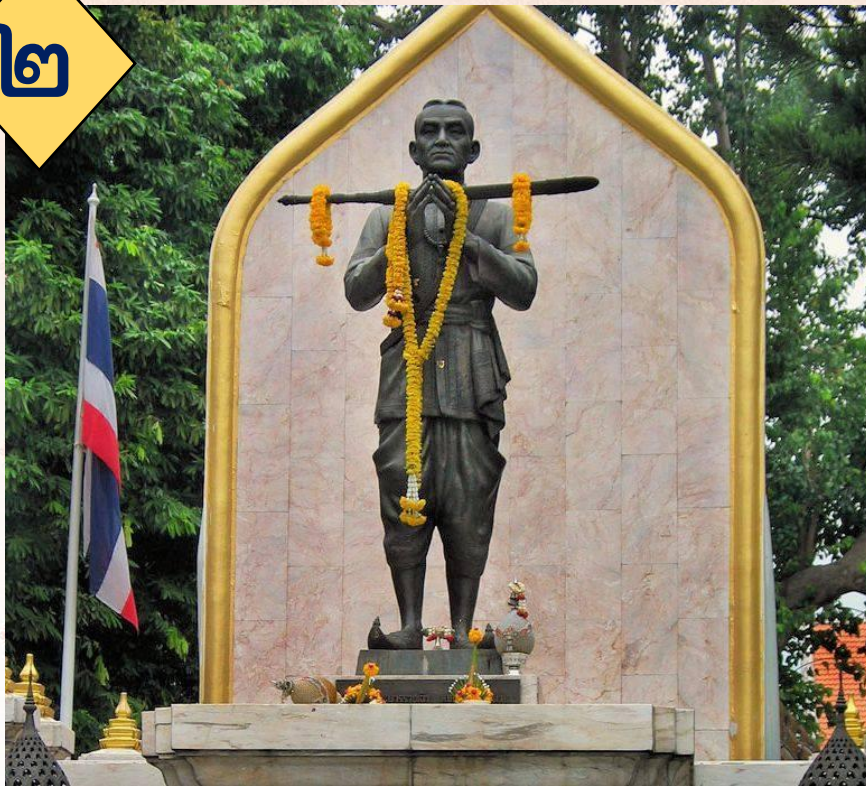
ที่มาของภาพ : <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG191103190145681>

พระบรมราชานุสาวรีย์ ณ กองพลทหารราบที่ ๙ ค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี

พระบรมราชานุสาวรีย์

๒

ที่มาของภาพ : <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG191103190145681>

พระบรมราชานุสาวรีย์ ณ ถนนหน้าวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

ชั้นปฏิบัติ

สรุปความรู้จากการศึกษาจาก

สื่อ powerpoint

เรื่อง : สมเด็จพระบรมราชาเจ้า

มหาสุรสิงหนาท

ใบงานที่ ๗

เรื่อง : สมเด็จพระบรมราชาเจ้า

มหาสุรสิงหนาท

ใบงานที่ ๗ เรื่อง สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง รัตนโกสินทร์ตอนต้น (ยุคฟื้นฟู)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๖๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

รู้ไว้ใช้ว่า

สมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาทมีพระราชสมัญญาว่า
“วังหน้าพระยาเสือ” เพราะบทบาทในการสู้รบของพระองค์
ที่ได้ปกป้องแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ศึกอะแซหุ่ญก็
ในกรุงธนบุรี จนถึงสงครามเก้าทัพในกรุงรัตนโกสินทร์

พระบรมราชานุสาวรีย์ ณ กองพลทหารราบที่ ๙ ค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนศึกษามผลงานของสมเด็จพระบรมราชาเจ้ามหาสุรสิงหนาท แล้ว
บันทึกลงในแผนภาพ

๑) ตำแหน่งวังหน้าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร

.....
.....
.....
.....

พระบรมราชานุสาวรีย์
ณ วัดมหาธาตุยุวราช-
รังสฤษฎ์ กทม.

๒) วังหน้าพระองค์นี้มีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อกรุงรัตนโกสินทร์

.....
.....
.....

ใบงานที่ ๗

สมเด็จพระบรมราชาเจ้า มหาสุรสิงหนาท

ตอนที่ ๑

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลดังต่อไปนี้ และเขียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้

เหตุใดจึงนำเอาพระนามของสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท
มาเป็นชื่อของหน่วยงานสำคัญทางการทหารในจังหวัดกาญจนบุรี

.....
.....
.....
.....

• วัดที่เกี่ยวข้องสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท คือ วัดใด.....
.....

• พระราชวังที่เป็นที่ประทับของสมเด็จพระบรมราชเจ้ามีชื่อทางการว่า.....
.....

• พื้นที่ของพระราชวังบรมสถานมงคลในปัจจุบันเป็นที่ตั้งของ.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๗

สมเด็จพระบรมราชเจ้า

มหาสุรสิงหนาท

ตอนที่ ๒

สรุปบทเรียน

“สมเด็จพระบรมราชาเจ้า
มหาสุรสิงหนาท”

สรุปบทเรียน

สมเด็จพระบรมราชาเจ้า กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท
พระนามเดิม บุญมา เป็นพระอนุชาธิราชร่วมพระชนกและพระชนนีเดียวกับ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อสถาปนากรุง ได้รับ
พระราชทานอุปราชภิเษกเป็นวังหน้าพระองค์แรกของกรุงรัตนโกสินทร์
เพราะทรงพระปรีชาอย่างยิ่งในการทหาร การรบครั้งที่สำคัญที่สุด คือ
สงครามเก้าทัพ พระบรมราชานุสรณ์ในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชวังบวรสถาน
มงคล วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ และค่ายสุรสีห์ (เขาชนไก่)

บทเรียนครั้งต่อไป

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่

<https://www.dltv.ac.th>

ความพยายามครั้งที่ ๑๐๐ ดีกว่าคิดท้อถอยก่อนที่จะทำ